

МИКОЛА КАПЕЛЬГОРОДСЬКИЙ

МОЇ ПІСНІ

НАКЛАДОМ „ВІСНИКА ПОЛІТИКИ, ЛІТЕРАТУРИ Й ЖИТТЯ“

ВІДЕНЬ, 1918.

З друкарні Адольфа Гольцгавзена.

ЛНБ України ім.В.Стефаніка

01181154 (L)

2017

B-5065

МИКОЛА КАПЕЛЬГОРОДСЬКИЙ

МОЇ ПІСНІ

НАКЛАДОМ „ВІСНИКА ПОЛІТИКИ, ЛІТЕРАТУРИ Й ЖИТТЯ“
ВІДЕНЬ, 1918.

18837

8(c) У „1917” - 1

40 коп.

Львівська бібліотека
АН УРСР
№ И 59.993

Збірка М. С. ВОЗНЯКА

Львівська державна
наукова бібліотека
№ ~~25588~~

I.

МОЇ ПІСНІ . . .

*Мої пісні — це не байдужий спів, —
Це не ознак юнацького завзяття,
Це не пуста утіха грою слів...
Мої пісні — це спів прокляття!*

*Я їх співав не в рідній стороні,
Їх визвали в життє не чари долі, —
Родили ся вони в часи сумні:
То в час війни, то в час неволі...*

*Їх перший звук не рідний степ вчував, —
Не вітри їх появу привітали, —
Серед страждань і мук він пролунав:
В неволі співи ці зростають...*

*Мов квіти ті, що в темряві росли,
Мої пісні і бліді і безсилі, —
Та я й не ждую собі за них хвали,
Мені байдужі слави хвилі...*

*Одне-б хотів... щоб в рідній стороні,
Коли я вмру бува отут в неволі, —
Та заспівав би хто мої пісні
Далеко там... в степах... на волі...*

БАЖАННЯ.

*Хотілось би знати, чи скоро діжду ся,
Чи довою ще мушу чекати
Я тої хвилини, коли поверну ся
До рідної хати?..*

*Чи скоро я вбачу і любу Україну
І ріднії ниви та луки,
Чи може в неволі отут і залину
Від туди та муки?..*

О, дайте бо змогу, щоб рідним повітрям
На повнії вуди дихнути,
Рідню всю і неньку і любу дружину
В обіймах стиснути!

Щоб впити ся щастям життя на Вкраїні,
Забути в нїм муки неволі. —
Тоді... хоч і вмерти, та в Рідній Країні
І — вмерти на волі...

ДО П...

Як будеш ти коли проходить по майдану,
Де довгий ряд казарм і сїрих і сумних,—
Не бій ся, як тобі тихесеньке ридання
Почуєть ся від них...

То не душа жива ридав там забута,
Розбитих мрій моїх то пісня жалібна,—
То в стїнах тих риді кайданами прикута
Життя мою весна...

ДО П...

На крилах сну в чудову ніч весни
Легесенько, як дим, я в Рідний Край полинув
І там серед квіток в зеленому чаю
Тебе, моя кохана, стрінув.

Під тїнню віт на шовковій траві
Одна сидїла ти засмучена від юря
І плач тихий лунав, коли я підійшов
І сказав: „Добрідень, моя зоре!“

Єдина мить, і після довгих лїт
В обіймах знову ми одне 'дного держали
І ти сміялась вже, хоча в очах твоїх
Перлисті сльози ще дріжали.

І питаєш ти, де був я до сих пір,—
В журбі, чи радісно цей довгий час проводив,
І невже забув тебе, що так давно-давно
Ні раз до тебе не приходив...

Моя зоря! Не тільки мить одну,
Я-б все мове життя з тобою волїв бути,—
Але даремна річ!.. в далекому краю
В неволі мушу я сидїти...

І тільки в снах та в мріях золотих
З тобою, любая, я кожну мить буваю,
А в дійсності все сам... і дійсність мов та ніч...
І я — сумую та ридаю...

ДРУЖИНІ.

Нам доля сувора в дарунок весільний
Не квіти чудові прислала, —
Самотність злиденну та юре і сльози
На нашій дорозі поклала.

Густими тернами йдемо ми, кохана,
До спільного щастя, — та різно,
І дійдем запевне, та тільки бою ся,
Що дійдем занадто вже пізно.

Бо кожну хвилину, я чую, що сили
Далекість дороги зменшає
І в стомлених ґрудях бадьорість юнацька
Мов волики в степу погасає...

І вреїтї, стомившись життєм в самотинї,
Хоч й зійдемося, любя, шляхами,
То підем, запевно, байдуже, спокійно
В останній похід наш — до ями...

ДО МАМИ.

Мамонько любая! Мамонько рідная!
Знаю, що тяжко тобі, —
Знаю, що часто сумуєш ти, бідная!
Ночі проводиш в журбі.

Як тільки серденько стиснуть ся болїсно,
Думи нахлинуть сумні, —
Це вже — гадаю я — знов, моя рідная
Знову рида по менї.

Мамо кохана! В краю далекому
Серцем я чую твій сум,
Сльози пекучїї, ночі безсоннїї,
Рої безрадїсних дум.

Часто я бачу тебе, моя рідная,
Ночі весняної в снах:
В поглядї сумному вираз безрадїсти,
Сльози пекучї в очах...

Мамонько любая! Годі журити ся,
Кинь свої думи сумні!
Ще-ж бо всміхнеть ся нам доля щасливая,
Прийдуть ще радості дні.

Всі ми, розкидані грізною бурею,
Вернемо знову до вас, —
Волі могутньої, долі щасливої
Скоро надійде вже час.

Щастя родинного, мамо коханая!
Вернеть ся час чарівний, —
Грізна-ж сучасність, сльозами замита,
Буде миш спогад страшний...

СЕСТРИ С. К.

Як діждеш ся, люба, ти днів весняних,
Поюжих, чудових, мов сон чарівних,
І підеш гуляти в завітчаній гай,
Про мене в хвилину ту, сестро, задай.

Задай, що в неволі вже третю весну
Стрічаю й провожу в якомусь півснугу, —
Бо радості мало приносять ці дні
Самому, в неволі, в чужій стороні.

Байдуже дивлюсь я на все ізза ґрат
Ні стівам пташиним, ні квітам не рад, —
І гадка болюча рве душу мою:
Коли то вже буду я в Ріднім Краю?..

Чи скоро вже прийдуть ті радісні дні, —
Що з вами я вбачу ся, рідні мої, —
Чи може ще роки в неволі пройдуть,
Поки то дні волі до мене дійдуть?..

Три роки в неволі в літах молодих!..
І болісно й тяжко задати за них;
В житті мов та буря вони пронеслись,
Сльозами в весняній ночі змились...

І чисті мов перли, ленько мов дим
Поминули сльози, незримі ніким,
І впали росою у Ріднім Краю
На квіти чудові в зеленім гаю...

Як будеш ти, сестро, в гаю тім гулять,
В чудовій квіти головку квітчать,
І вбачиш на квітах росини ясні,
Згадай мене, сестро, у Ріднім Краї!..

В НЕВОЛІ.

В далекій країні
Що дня, що хвилини
Я думку болючу гадаю,
Чи скоро діжду ся,
Що знов поверну ся
До Рідною Краю?..

Два роки минули,
Мов сон промайнули,
І третій неволі минав, —
Стопив ся я тілом,
Душа наболіла, —
А волі немає...

Всі рожеві мрії,
Думки і надії
В неволі зівяли, розбились, —
Чекати, сидіти,
Страждати, терпіти —
Не маю вже сили...

Хочби на хвилину
У Рідну Країну
Злітати, побачити знову
І рідне поле
І села і гори
І тишину діброву;—

Щоб знов в гущавині
Безжурні пташині
Веселії співи почути;
Щоб любов родину
І сина й дружину
Обняти, стиснути...

І досить зирнути,
Обняти, стиснути,
Щоб знову ожити душою,

Щоб сили набратись,
Боротись, змагатись
З недолею злою...

БАЖАННЄ.

Хотїв би я цей довгий час полону
Не дійсно жить, а в чарах сну лежать,
Щоби людських стражданья і прокльону
І сліз — не чуть, не бачить і не знать.
Щоб відпочить і тілом і душою,
Бо змучив ся, в неволі сидючи;
Вже сил нема бороти ся з судьбою,
Даремне ясных волі днів ждучи...
Але заснуть і в чарах сну лежати,
Забути все, що дієть ся тепер, —
І разом з тим і вірити і знати,
Що ти живий, що ти іще не вмер,
Хотїв би я...

... Коли-ж промінї волі
Пробють до нас в бараки ці тісні,
Тоді від сну болючого неволі
Бажало ся-б проснутись і мені.
І знов вернуть на лобу Україну,
І знов почуть всі радости буття,
І все забудуть... неволю і чужину
И пригоди всі бурхливого життя.
Але воюнь палкий святою ніву
В душі моїй хотїв би зберегти,
Щоби памить в людях байдужість їх лїннву
До кращого життя, до кращої мети.

З ОСІННІХ НАСТРОЇВ.

1.

Минула ся весна... Вже осїнь всю природу
В свій зодя золотий поволі зодяєв
І дощиком дрібним весни красуні вроду
З лиця природи матері змиває...

Не квітнуть квіти вже і степ не зеленїв
І спів пташиний більш в дуброві не лунає,
Затих і пишнїй гай... зівянув і жовтїв
І зодя золотий до нї своїх скидає...

Природа уміра в риданню жалібному...
Та прийде ще весна, і знову ліс і поле
Знов зашумить життям... але в житті могому
Моя весна не прийде вже ніколи...

2.

І жить не жив—і жити сил не маю
І сам не знаю я, що діять, що робить...
Знесились весь і тілом і душою, —
Лиш серце молоде ще прагне жить-любить.

Але любить нема кого в неволі
І жить життям раба занадто тяжка річ!..
Терпіть же й ждуть ясних промінів волі—
Даремне, бо кругом похмура темна ніч...

Хоча й діждуєсь нареши я днів волі
І поверну ся знов до рідних дорогих, —
Теж мало втїх, — бо не верну ніколи
Я днів моїх юнацьких, молодих...

3.

Сиджу в неволі я... за днями дні пливуть,
Поволі день за днем вже третій рік минав...
Вже я знесились ждуть... надії пишні мруть
І сам я мов той мрець... а волі все немав.

Гадаю часто я, чи дійсно я живу,
Чи тільки сон страшний та тяжкий бачу?..
Кого-б спитать?!.. Але... хто вчує річ мою
В цих громах боротьби серед страждань і плачу...

Я змучив ся увесь... Чого ще маю ждуть?
Та й чи діждуєсь коли, що прийде порятунк?..
Чим довше буду ждуть,—тим більше і страждать...
Доволі!.. Смерть!.. іди... зведем з життям рахунок...

II.

СІВАЧАМ.

(Культурним робітникам по таборах присвячую).

*Смілійше кидайте зерно,
Воно зійде й зазеленіє, —
Бо й ґрунт родючий і давно
На нїм ніхто уже не сїв.*

*В чужих руках були лани,
Чужі над ними панували, —
Тому так пишно буряни
На всім просторі виростили.*

*Але ваш плуг до самих нїдр
Родючий ґрунт перевертав,
Від буряну найменший слїд
На всїх просторах замітав.*

*Смілійше-ж кидайте зерно.
Вже скоро й сонечко пририв:
Ростки чудові дасть воно
І гарно скрізь зазеленіє.*

*За працю-ж ту, що кладете
Ви тут в неволї на чужинї, —
Чудові жнива зберете
Комісь на Вільній Україні.*

— — —
* * *

*Я з острахом дививсь, як гори хвилї,
Що в морі життєвїм так грізно підняли ся,
О берї вдарили зі всієї сили,
Як кров і сльози всюди розлили ся.*

*Я з острахом вчував ті громи-шуми,
Що в морі грізно так і день і ніч лунали, —
В душі зівяли пишні квіти-думи,
А в серії жах і сум запанували...*

Та час минав... і чим страшніши ревіли,
І чим грізніши в житті здіймались гори-хвилі,—
Тим мрії більші в душі моїй зростали,
Надії знов вертали в повній силі.

Бо-ж все життя до самої глибини
Захвилювало ся під хвилями-горами,
А в глибині-ж там — воля України
Потоплена без жалю Москалями.

І радісно я жду тепер хвилини,
Коли надійде вал страшний, несамовитий
І винесе нам волю України
На бері, кровю та сльозами злитий...

* * *

О скаменісь,
Людством проклятий Бог війни!
Вже піднялись
Від сліз річки мов в дні весни;
Весь світ в крові
І трупом вкрита вся земля, —
Нема любови,
Лиш смерть невпинно скрізь гуля.
О, перестань,
Ти грізний Бог війни, пійтьми,
Збрати дань
Страшну, криваву між людьми.
Коли людей
Тобі не жаль.— хочби жалів
Сиріт, дітей
І їх нещасних матерів.
Поглянь на них:
Їх батько десь в землі лежить,
А їх самих
Ти хочеш з голоду вморить.
Все їх добро,
Цей вислід праці тяжких літ,
З огнем пішло
Твоїм жерцям кривавим в слід.
Пустині скрізь,
Де села тишино так цвіли;
З крові та сліз
Річки повсюди протекли.

Хоч не дивись
На світ:—кругом лиш страшикі сни...
О, схаменись,
Людьми проклятий Бог війни!..

СІЧОВИК.

Серед вічних снігів,
Де в просторі степів
Тільки вітер холодний цуляє,—
Там — в чужій стороні
Без друзів, без рідні
Січовик молодий умірав.

В потемнілих очах
Відбиваєть ся жах,
Що помре він в снігах на чужині,
А сніги та льоди
Заметуть всі сліди
І забудуть його на Україні.

А він край свій любив,
Для України лиш жив,
За Україну пішов і вмірати,
Коли ворі мхгий
Рідний Край дорогий
Став огнем і мечем руйнувати.

І він вмерти-б хотів
Серед рідних степів,
Щоби в Ріднім Краю поховали,—
Не судилось того,
Бо забрали його
Вороги, до полону забрали.

І в далекі сніги
Умираєть завезли
(Хай не рветь ся з полону тікати!)
І залишили там
На поталу снігам,
Щоби знав, як Україну кохати.

Він й не плаче за тим,
Що вміра молодим, —
Бо-ж в вічне лиш небо над нами,

Йому жаль лиш того,
Що могилу його
Занесе тут в чужині снілами.

І в веснянії дні,
Так хороши, ясні,
Там—на рідній далекій Вкраїні—
Чи-ж хто зможе прийти
І квіток принести
На могилу його тут в чужині?..

Пройде років зо три
І сніги та вітри
Зарівняють убогу могилу
І ознак не лишисть,
Де заритим лежить
Січовик, що помер за Вкраїну..

ДО МАРТІВСЬКИХ ПОДІЙ В РОСІЇ.

Я вірив в те, що скоро день настане,—
Хоч темна ніч висіла над землею,
Закутала життя в кривавій тумани
І зле сміяла ся над вірою мовою..

Я вірив в те, що правда переможе,
Хоч всюди ще неправда панувала;
Від сліз людських і крові сита-п'яна,
Вона з мові віри глузувала..

Та сталося враз, що світова зірниця
Червоним полум'ям на сході спалахнула,—
Стидила ся неправда діл неправих
І ніч нараз поблідла і здрігнула..

А схід гурить!.. І полум'я червоне
Все більше-більше неба огортає.
Готує шлях приходу Правди-Сонця!..
Минула ніч!.. Людство, радій!.. Світає!..

УКРАЇНІ.

Я вірю, що муки й страждання твої
Нарешті скінчитись вже мають
І не брязкит кайданів, а волі пісні
В просторах твоїх залунають.

Бо хвилі життя вже розбили царат,
Що всюди ми острах наводив,
І звуки таємні наповнили враз
Руїни вязниць народів.

Від снігом покритих кавказьких вершин
По кровю залиті Карпати —
Ці звуки злили ся в чудовий один:
„Нам Вільна Україна в мати!“

І вірю я: скоро надійде вже час,
Що вільна ти будеш, Україно,
І горда, щаслива збереши усіх нас
Під стягом твоїм жовто-синім...

ВІРТЕ! ПРИЙДЕ ВОЛІ ЧАС...

Там далеко в Ріднім Краї
Пісня волі скрізь лунав, —
Там вже рвуть кайдани люди,
Рух живий, бадьорий всюди,
Там за волю бороття, —
Там — життя!..

Нам же зле судила доля:
В молодих літах неволя,
Та ще й в ці святі хвилини —
В час відродження України,
Коли всім хотїлось нам
Бути-б там!..

Але годі сумувати,
Серцю жалю завдавати: —
Вже в повітрі весняному
Звуки волі плинуть з дому...
Вірте! Прийде волі час
І для нас!..

ЗАКЛИК.

Гей, хто вірний син народу,
Озови ся!
Пильним поглядом навколо
Подиви ся:
Ніч похмура, безпросвітня
Вже минула, —

Зоря волі ніжно, мрійно
 Подихнула.
Нашим змідням вже остання
 Бє хвилина:
Оживав-воскресав
 Україна!—
Та нарід наш довї роки
 Тя кайдани,
Тому в нього тіло й душу
 Криють рани.
Треба заходи рішучі
 Поробити,
Щоби в людях слід неволі
 Залічити;
Щоби з нії козацьких вільних
 Зіойть рани,
Що намуляли-натерли
 Їм кайдани.
Тож вднайтесь та гуртуйтесь,
 Час не гайте! —
Всіх до праці в користь люду
 Зазивайте!
Бо хто вірний син народу
 Йї України,—
Той не стратить тепер марно
 Нї хвилини...

* * *

Що се чути? Хтось ридав...
Чи-ж не сором в дні весни
Так ридати?..
 Ах!.. Це мати...
Її люблені сини
 За Вкраїну й її волю
 Поляли в кривавім полю...
Мамо, мамо! Кожен знав:
Тяжко це перенести,—
Але... любя!..
 Їхню зубу
Чи-ж слїзьми завернеш ти?!..
 Заспокій ся: не загине
 Їхня слава на Вкраїні.

ДОВОЛІ СМУТКУ Й СЛІЗ. . .

Тепер не час риданню жалібному,
Ридали досить ми в часи сих тяжких днів —
Доволі смутку й сліз!.. В повітрі весняному
Хай радісно луна чуний веселий спів!..
Ми все життя лиш мучились й страждали
І сліз, пекучих сліз занадто промили,—
Тому радійте всі, що дні тули минули,
Що світ ясний засяв серед пустої мми!..
А тих братів, що кровію своєю
Добули волю нам і рідній стороні, —
Їх слава не замре над рідною землею,
Про велич їхніх діл співатимуть пісні...
Ридання-ж їх не зможе оживити,—
Пощо тоді й ридання те пусте!..
Доволі смутку й сліз!.. Бадьорим треба бути,
Нас в рідній стороні безодня праці жде!..

ДО ТОВАРИШІВ.

Товариші-брати! В неволі в чужині
Судилось бути нам в великі ці хвилини,
Коли далеко там у рідній стороні
Святкує мід відродження України.

А ми немов за гріх віддалені від них, —
Та подих весняний й до нас вже долітає—
І чуємо ми тут в бараках цих тїсних,
Що Рідний Край—Україна воскрес!..

Товариші-брати! Ми живемо в цей час,
Що величю піднявся над усіма часами, —
Але величність ся примушує і нас,
Щоби і ми були людьми-орлами!..

Поклянемо ся-ж тут, що всім своїм життям
Чи в рідній стороні, чи де-б то на чужині
Покажемо себе і світу і людям
Достойними великої хвилини...

ПРИСЯГА.

Я син України — і долю свою
Я з долею Рідного Краю скую:
Особисте щастє і радість віднині
Приношу я в жертву коханій Україні.

Я знаю: мене жде сувора судьба, —
Це з ворогом лютим страшна боротьба,
Де буде рішати ся доля України:
Чи воля і радість, чи смерть і руйни...

Та я не бою ся іспитів страшних,
Нехай навіть смерть я знайду собі в них.
Байдужий до того: не стану тужити,
Без волі України — нема чого жити!..

Віднині я маю одну лиш мету,
Мов сонечко ясну, прозору, святу —
Це — пута неволі навіки розкути
І волю і щастє України добути..

СЛАВА!..

Слава всім тим, хто за волю України
Мерли в далеких снігах на чужині;
Всім, що за волю України лягли,
Кровю і тюрми й Сибір зміли...

Слава всім тим, хто в сучасну хвилину
Кровю боронять козачу Україну,
Всім, хто в хвилину велику не спить,
Пильно за рухом ворожим стежить...

Слава всім тим, хто за волю України
Мають завчасу лягти в домовини,
Всім, хто в хвилину велику не спить,
Міцно руками рушницю держить...

Тим же, хто рідну Україну забув,
Тим, хто не сином, а ворогом був, —
Всім тим, хто спить, коли йде боротьба, —
Сором!.. Ганьба!..

В НЕВОЛІ.

Я знесилив ся ждати
І боліть і гадаєть,
Як там рідні? Що дієть ся з ними?
Полетів би туди, —
Не пускають дроти
І озброєна варта за ними.

А там в Ріднім Краї
Серед громів борні
Все яснійше клич волі лунав,
Й я хотів би туди,
Щоби стати в ряди
Тих, хто волі і щастя бажає.

Але мрії мої
Так хороші, ясні,
Не розквітнувши, сохнуть і вянуть,
Бо і варта й дроти
Не пускають піти
На Україну хоч оком поглянуть.

Зате часто я в снах
Себе в рідних степах
Почуваю—в безмежнім просторі:
Всюди рухи живі,
Всюди мають вітри
Ясні жовто-блакитні прапори.

І я в щасті ридав,
Що нарешті діждав
Бути вільним на вільній Україні,—
Та—прокинусь від сна—
І знов дійсність сумна,
І знов муки неволі в чужині.

Тому я би хотів,
Щоби протягом днів,
Які мушу в неволі страждати,—
Сумну дійсність забудь,
Сном чарівним заснуть,
Сном чарівним повитому спати.

А як вернуть ся дні,
Так хороші, ясні,
Як повернуть ся знову дні волі,—
Щоб проснутись мені
Не в чужій стороні,
Але в рідній Україні на волі.

III.

ДО П...

*Слухай, зоре моя!.. Коли часом бува
Під віконцем своєї кімнати
Вчуви сміх у ночі,—не гадай, що сичі
То зібрались тебе полякати.*

*Не сичі то сміють ся, юлубко моя,
То смієть ся михая недоля,
То радів вона, що взяла таки нас,
Що над нами її тепер воля...*

*А як часом не сміх, а ридання тихе
Під віконцем твоїм залунав,
Не жахай ся його ти, ридання того,
Бо то доленька наша ридав...*

*Але вір, що настане жадана пора,
(Хоч і довго ще мусимо ждати!),
Коли доленька буде сміятись, радить,
А недоля від злости ридати...*

МОЙОМУ СИНОВІ.

(По одержанню його першої фотографії).

*Сонця ясною проміннячком
В цій темряві життєвій
З Краю Рідного, далекого,
Прилетів ти, сину мій!*

*Я вже був до краю стомлений
В борні з хвилями життя
І байдуже ждав останнього
Переходу в небуття.*

*Але ти, з обличчям янгола,
З ясним поглядом очиць,
Знов наповнив мене радістю
Та бажанням жити і жити.*

І хоч ще життя хвилюєть ся
Безупинно день і ніч, —
Та дарма! Одним лиш поглядом
Ти надав і силу й міць, —

І я знов з страшними хвилями
Поборює ще, сину мій,
Ти-ж — моя провідна зіронька
В цій темряві життєвій.

ДО АНДР. К—СЬКОГО.

Друзе мій!
З наших мрій
Насміялись темні сили,
Коли ми в життє вступили,
Коли перший крок зробили
На арені життєвій.

Гарні сни
Днів весни
Під диханням злої долі
Рознеслись по чистім полі
Мов те листє від тополі
Лютим вітром в осени.

В боротьбі
Та в журбі
Проминають дні за днями
І, що час, то близи до ями,
Де ми знайдем разом з нами
Також й край своїй судьбі.

ДО К. Х—СЬКОГО.

Завдання поета, мій друже коханий,
Найіірше з усяких завдань:
В нім мало утіхи, багато сумніву
І страшно багато страждань.
Бо кожна найменша образа людини,
Найменша образа життя
В кристалевім серці поета знаходить
Болючий відгук співчуття.
Образа людини в поетовім серці
Розбуджує праведний гнів
І всі тоді болі, усі почування
В чудовий складають ся спів...

То трізни мов буря, то ніжні мов подих,
Мов сонечка всміх по весні —
Довічно лунають по світу між людей
Ті співи — мов сон чарівні.
Всі чари їх в тому, що кожне слово
Сльозами поет облива
І кровю своєю вогнано палкою
Гартув він мечі-слова.
А сила живуца із серця поета
Їх робить міцними мов сталь
І лунуть ті співи, лишивши поету
Лиш сльози пекучі та жаль...
Надходить хвилина й поет умірав,
Але не вмірають пісні,
А з ними і імя поета до віку...
А нас чи зида хто?.. Чи ні?..

ДО П...

Пам'ятави, моя зоре,
Ночі гарні весняні,
Вкриті сутінками гори,
Співи пташок чарівні?

В небі жадної змарини,
Тільки місяць золотий
Розливає по доміні
Світ тавмно-чарівний.

Все спочило, все заснуло,
Тільки ми ще не спимо,
В якійсь тавмній задумі
Над Кубаню сидимо.

Біля наших ніг невпинно
Грав хвилию Кубань,
Своїм шумом пророкує
Скоре здійснення бажань.

І ми радісні, щасливі,
Гимн співали дням весни,
Бо не знали, що це щастє,
Вся ця радість — лише сні!..

Скоро дійсність подихнула
Своїм подихом страшиим,
Розлетілось наше щастє,
Наша радість мов той дим..

І тепер в краю далекім
Без друзів, в самотині,
Я пригадую ті ночі,
Ночі гарні, весняні.

Але дійсність так сувора,
Так далека від тих днів,
Що, здаєть ся, і ці ночі
Є пуста химера снів...

З РУМУНСЬКОГО.

I.

Basmul nostru.
— Mie și ție. —

Козак коника сідлав,
В світ широкий відїзджав
Погуляти,
Щоби в світі на роздолю
Своє щастє, свою долю
Пошукати.

Його мама виряжала
І віночок подавала,
Говорила:
— „Бережи ти цей віночок,
Чарівная, мій синочок,
В ньому сила!..

Скільки будеш мандрувати,
Будеш пильно доглядати,
Щоб віночок
Не зівяв, не запалив ся,
Щоби з нього не зубив ся
Ні цвіточок.

Коли-ж стрінеш ти дівчину,
Що захочеш за дружину
Собі взяти, —
Тоді мусиш, любий сину,
Цим віночком ту дівчину
Заквітчати“.

Син відіхав... Молодому
Доля в світі чарівному
Шлях стеміла,
І забув він те, що мама,
Як віночок подавала,
Говорила.

Окрізь на шляху життєвому
Все дівчата чорноброві
Мов ті зорі,
І він їм за поцілунки
Із вінка давав дарунки
— „Cât o floare“ *).

От нарешті приїздив
В одно місто й зустрічав
Там дівчину,
Про яку він стілько мріяв,
Яку в снах лише леліяв
За дружину.

І задав він, що востаннє
Говорила на прощання
Люба мати,—
Щоб віночком, нею даним,
Мав головоньку коханій
Заквітчати.

Та задав він шлях широкий
І дівчаток яснооких
Й зажурив ся:
За їх сміх, за поцілунки
Весь віночок на дарунки
Розубив ся!..

II.

Було все небо чисте та прозоре
Немов сльозина щирої любови;
В осінній одя вбрали ся вже гори
І жовтий лист стемів ся по діброві, —

*) По цвіточку.

Коли я в перший раз позбавивсь чар любови
І лянув в світ тверезими очима,
Коли я в перший раз зневіривсь в сні чудові
Надій на щаств, вічно нерушиме...

І знову осінь... Знову все жовтіє,
І холодом несе з мові хати,
І я забув усе:—і щаств і надії,
Лиш не забув свій сум й страждання записати.

С О Н Е Т.

О дівчино-красуню! Перед тобою
Я — гордий син далекої Вкраїни,
Стопивши ся життям у самотині,
Стою тепер з покірною мольбою...

В ті перші дні після страшного бою
В просторах цих ворожої країни —
В неволі — думав — кожної хвилини
Все буду сам зі смутком та журбою...

Тому то я, коли тебе зустрінув,
На твій привіт не відказав нічого,
На тебе злянувши холодним злядом.

Але той час вже в далечинь полинув
І я тепер молю тебе одного:
Дай з уст твоїх чарівним впитись ядом...

НА НОВИЙ РІК.

1918.

О рік новий! Вже третій раз в неволі
Стрічаю я з тривою цей день,
Ждучи від нього миру, щастя, волі.

І все дарма!.. Не чуть було пісень,
Ні звуків радісних приходу щастя-долі...
Як і всі дні, в сльозах минав цей день.

І ось тепер... Невже це жарти долі?..
Невже це сон: звук радісних пісень
І білий стяг на кровю злітїм полі?!..
О, ні! Я вірю, це вже справді день!..

IV.
УКРАЇНІ.

*Мій Рідний Краю! Україно моба!
Дивуюсь я тобі: яка метаморфоза!
Ще вчора ти—ніщо, етнографічна маса,
Сьогодні-ж ти—краса і велич і погроза!*

*Ще вчора світом ти була зовсім забута
І ворі твої, аби зовсім тебе зубити,
З крові і сліз кував страшний пута;
Хотів бо й в ґріб тебе закуту положити.*

*Сьогодні-ж глянть! Твій найстрашніший ворог
Залинув сам в борні цій, ним піднятий,
І від півночі аж по закавказький Чорох*)
Знов піднялись народи, ним розп'яті.*

*А впереді всіх ти, моя Вкраїно моба!
І високо в горі тримаєш прапор волі.
І кличеш всіх синів під стяг твій жовто-синій
До праці щирої на вільнім ріднім полі.*

*І ми ждемо... ждемо лише хвилини,
Коли спадуть вже з нас тяжкі неволі пута
І ми повернем всі до Рідної Країни,
Де в вільних берегах тече Дніпро-Славута.*

*І там, де над Дніпром на березі крутому
Високий білий хрест виднієть ся зівсюди.—
Припадемо в сльозах, в екстазі чарівному.
До рідної землі на волі й вільні люде.*

*) Річка в південнім Кавказі.

* * *

Я не можу співати веселі пісні,
Коли в серці ридання лунає,
Коли всюди, де глянь, лише труни страшені,
Коли смерть бенкетує, гуляє.

Я не можу співати про життя та любов,
Коли серце стискаєсь від болів,
Коли всюди, де глянь, лише труни та кров,
Коли сам я конаю в неволі...

Скільки раз я хотів, щоби в звуках тучних,
Щоби в співах веселих забути
Всі пригоди страшні моїх літ молодих,
Щоб душою спочити-заснути—

Але все те даремне, бо дійсність страшна
І свій звук в мої співи влітала,
І лунала тоді якась пісня сумна,
Що ще більше жалю навівала.

І я кидав тоді свій шалений намір,
Щоби співами душу приспати,—
Залишивши веселі пісні до тих пір,
Коли змовкнуть нарешті гармати.

І здаєть ся, що вже наближаєть ся день,
День свободи і щастя і волі...
Заспіваю тоді я веселих пісень
Там, на рідних просторах, на волі...

* * *

Вже скоро день! Вже скоро день,
Що в звуках радісних пісень,
З палким вогнем життя в серцях,
З сльозами радості в очах
В Країну Рідну з чужини
Повернем ми, її сини!

Той тяжкий час,— той страшний час,
Що в край чужий закинув нас,
Що всім людям з собою ніс
І смерть і кров і море сліз,—
Уже мина той час сумний,
Радійте-ж всі, хто ще живий!

Вже ось вона! Вже ось вона
До нас йде, воля чарівна,
Радійте-ж всі і ждiть, поки
Дотиком ніжної руки
Вона міцні дроти порве
І нас до себе позове.

Вже скоро день! Вже скоро день,
Що в звуках радісних пісень
Повернем ми в наш Рідний Край,
Де не життя, а справжній рай
Чекає нас, чекає всіх,
Хто ще не вмер, хто ще в живих!

Радійте-ж всі! Радійте-ж всі!
Хоч ми ще й тут в чужім краї,—
Проте що день, то ближче час,
Що в Рідний Край поверне нас,
Бо вже піднятий білий стяг
На кровю змочених полях.

ВЕСНІ.

Я ждав тебе, о весно чарівная!
Я ждав тебе, як сина мати жде,
Як дівчина козаного чекає,
Що в Рідний Край за щастям поведе.

Я ждав тебе, бо в тяжкий час зимою
В неволі й сам—зневірівсь я в життя
Й жалів, чому не зинув я весною
В той страшний час страшного бороття.

Я ждав тебе... З хвилини на хвилину
Чекав тих днів, як Бога з небеси,
Бо вірив я, що подихом єдиним
Ти знов і віру й силу надаси...

Я ждав тебе... І ти не обманула,
Як завжди, ти прийшла ось повна краси—
І чари розмила, в обійми все стиснула
З низин землі до неба висоти.

І все кругом під чарами твоїми,
Як в давній час, наповнилось життя
І в звуках чарівних та в гармонійних співах
Лунала всюди й скрізь одна хвала буття.

Але зі мною що ти, весно, наробила?!
Ти в серце молоде влила отрути чар,
Й мене збудивши, ти цим разом оживила
І в серці молодім страшний любови жар.

Тобі це жарт! Сама дитя любови,
Любовю сиплеш ти на кожному ступні,
Тобі байдуже те, що я тепер в неволі,
Що третій рік вже сам в далекій стороні;

Що миш некучий жаль та споади з журбою
Та часом сум страшний зі мною тут живуть,
Що тут нема кою в чарівку ніч весною
В палкі обійми взять, до серця притиснуть...

Тобі байдуже це, о весно чарівная!
Ти свій любови знак кладеш на все під ряд,
Але любов це річ таємно чарівная:
На волі це життя—в неволі струтній яд!..

* * *

І знов весна... І знову жар в крові
І серденько що день жвавійше б'єть ся,
Та тільки мруть в устах слова любви,
Бо грізно б'ють ще хвилі життєві
І кров невинно л'єть ся...

Кругом весна! Природа справжній рай!
І сонечко з небес так весело смієть ся,
І втійно так бурмоче водограй,
І співи солов'я наповнили весь гай,—
А кров невинно л'єть ся...

Будь проклят той, хто винен в цій різні,
Хто так багато миха скоїв,—подивіть ся:
Там, де були міста хороші та ясні,
Повсюди кістяків миш ворохи страшні
Та жах і сум... О люде!.. Схаменіть ся!..

НАУКА.

Бувало маленьким в зїмову пору
Я вийду погратись на дворі,
Та холод страшенний; я змерзну й дріжжу,
А мама смієть ся й юворе:

—„Як хочеш, щоб стало теплійше,
То рухай ся більше, живійше!“

Я мамі послухав—і в кілька хвилин
Вже бігав веселий з санками
І бабу із снігу зліпив я і в тин
Стріляв я із снігу грудками...

І холод не каже нічого:
Бойть ся він руху живою...

Давно вже було це... Не так і давно,
Та всеж поросло вже літами;
Безжурне дитинство кудись заплгло,
Сховало ся десь за горами...

І я вже снігами не граюсь:
На людське життя придивляюсь...

І визнаю я: в холод страшніший зими,
Що дме ційлий рік без утину
І в кожній хатині стоїть під дверми,
Чекає на слухину хвилину,

І в хату свавільно заходить,
Людей же в їх хаті морозить.

І люде не знають, що діяти з ним,
Як холоду збутись, не знають;
Сидять нерухомо та Богу й святим
Молитви в сльозах посилають:

— „О Боже всесильний, могутий!
Пошли ти тепло нам живуче!..“

О люде наївні! Проживши життя,
Зостались ви всеж дїтворю
І вірите в чудо, і чуда ждете,
І мерзнете тою порою...

Як хочеш, щоб стало тепліїше,
То рухай ся-ж, рухайсь живіїше!..

ДО П...

Так!.. Це був лиш дивний сон:
Ніч весняна, місяць, зорі,
Скрізь в безмежному просторі
Гармонійний унісон...

І в цю гарну ніч весни
Ми, кохана, в двох з тобою
Упивали ся красою
Ночі, зірок, тишини.

Так припадне все було;
Сяйвом місяця залиті,
В чарах сну стоять повиті
Гай і юри і село.

Тільки річка—вічний рух—
Пісню вічну співав
І все лав, переливав
В сяйві зірок свій жемчуг...

Там над берегом крутим
Ми сиділи в двох з тобою,
Упиваючись красою
І чарівним шумом тим...

Нам здавалось: все життя
Буде мов ця ніч весною,
Вщерть наповнена красою
Без журби, без бороття.

Але це все був лиш сон!..
Дійсність сіра, невмолима
Вже стояла під дверима,
Заглядала до вікон.

І ми й щастям не впились,
Як вже щастя й проминуло...
Ми заплакали, зітхнули,
Попрощались й розійшлись.

І в далекій стороні
Я в неволі, на чужині,
Ти-ж хоч й дома на Україні,
Але теж у самотині.

І не знаю, чи діждуся,
Доживу твої хвилини,
Що до Рідної Країни
Я з неволі повернусь?

Чи діждуся я тих днів,
Коли нічу весняною
Буду слухати з тобою
Знов Кубані вічний спів?..

ДО А. ШАБЛІЯ.

Ти знов своє... Ти знов теряєш віру
В той кращій час,
Що після днів неволі в Ріднім Краї
Чекав нас.

Тобі все це здаєть ся сном чарівним
І тільки сном, —
А дійсність — ось вона: брудна „stälöga“
З малим вікном.

І в це вікно не світ, а тільки холод
Знаходить шлях
І пубить мрії ті, що ти лелієв
В чудових снах.

Життя сумне сліди криваві робить
В душі твоїй
И гадаєш ти, що вже не зможеш здійснить
Чудових мрій.

О друже мій! Коли ще можеш вірить,
То вір мені,
Що скоро вже до нас надійдуть
Щасливі дні.

Душ треба, любий, з серця молодого
Сумнієи знать
І щастє з вірою та певністю самому
Собі кувать.

І крім того ще треба сили волі,
Щоб все знести,
Щоб все вперед до мрії чарівної
Йти і йти.

Воюнь в грудях, в душі глибока віра
І, любий мій,
З оружем цим ти зможеш осягнути
Найкращу з мрій!

* * *

Душа моя якимсь вогнем обнята
І серце радісно та дзвінко в грудях бєть ся,
А в голові якісь чарівні співи
І все в очах моїх радіє та смієть ся...

Відкіль вона, ця радість надзвичайна,
І цей чарівний спів відкіль в неволі?
Хотів би знати я, в чому тут скрита тайна,
Чи дійсність це? Чи тільки жарти долі?

Але ні ніч, ні зорі світлосяйні,
Ані тиша німа в моїй холодній хаті
Не хочуть відповідь подати на сі питання,
Не хочуть радість серця нарушити.

А спів луна... Душа вогнем палає,
Істота вся співає перемогу...
Так знаю-ж я!.. Це тяжкий час минає,
Це серденько лаштуєть ся в дорогу...

— — — — —
* * *

Зірочки яснії!.. З неба високою
Бачите все ви... Вас я молю,
Щоб розшукали ви в краю далекому
Рідну хатиноньку—рідну сімю.

І розшукавши, в нічку поюжюю
З неба високою гляньте до них,
Втішайте їх трошки, втішайте надією,
Скоро вже маю вернути до них.

Хай не жахав їх те, що на заході
Хмари ще грізнії криють усе.
Ніч проминула вже... Схід все яснійшав,
То вже нам сонечко світ свій несе.

— — — — —
* * *

І сам в неволі я — і навкрути, де глянть,
Повсюди лише сум та сльози із журбою
І мов в безумстві люд на невидиму грань
Веде страшну борню смертельну між собою.

І вся земля в крові, і трупом вкрито все,
І все людство в якихсь проклятих чарах:
Один для одного лиш смерть страшну несе
І губить все, що є, в отсих страшних пожарах...

Проте в душі моїй якийсь чарівний спів,
Бадьорий спів життя і день і ніч лунає
І ні гарматний звук, ані пожеарів дим
Цей спів життя в душі моїй не залуцає.

Бо вірю й знаю я, що в цих сльозах і крові
Спокутує весь світ іріхи свої природі
І зине все лихе... В братерстві та любові
Відроджене людство зажив на свободі.

У ВЕЛИКІ ДНІ.

...І мене в семі великій,
В семі вольній, новій.
Не забудьте помянути
Незлим тихим словом.
(„Заповіт“).

О, Генію! Нарід твій не забув тебе
І навіть жив усе одним лише тобою,
І в імені твоїм синів своїх веде
Тепер вперед до щастя і розвою.

А в час, коли найбільший ворог впав,
Безславно впав, а з ним упали й пута,
Що твій нарід століття уїлі мав,
Що ними вся Вкраїна була вкута, —

Весь твій нарід в ці перші волі дні,
Коли кругом все з радости пляніло,
Твоєму Генію співав хвали пісні,
Твоє лиш імя скрізь все гомоніло.

Це був величний здвиг, якого світ не знав,
Якою в світі більши вже може і не буде:
То Генія свого нарід твій шанував,
То пам'яті Твоїй вклонялись вільні люде.

Було це рік тому... Сьогодні-ж свято знов,
Вкраїна знов тебе, наш Генію, шанув
І в імені твоїм відродження своє
В отсі великі дні нарід Твій скрізь святкує.

Бо сталося те, чого Ти все життя бажав:
Вкраїна вільна вже і Твій нарід на волі

*І стелить ся йому вперед широкий шлях,
Залитий світлом правди, щастя, волі.*

*І кожний крок вперед на новому шляху
Ми знаменуєм все величними піснями
Твоїми, Генію!.. Хоч тілом Ти й помер,
Та духом все живий і все постійно з нами.*

СУЧАСНЕ.

*В потурах світ: родитись скоро має
Нове життя,
І в імені його земля в огні палає:
Йде бороття.
Всі хочуть бачити нове життя подібним
До їхніх мрій
І борються за це й турбують бідну матір
В борні своїй, —
А світу-матері в цей час найбільш потрібні-б
Тиха й спокій.*

ДО МАМИ.

(Подавши заяву про зачислення до Української Армії).

*Мамо! Де ти? Прийди
І від мук захисти
Свого сина... Я серцем хорію,
Я боюсь, що в ці дні
В звуках громів борні
Тобі лихо страшне заподію.*

*Знаю, що весь час,
Як розлучено нас,
Всі ці довгі три роки що днини
Усі мрії твої
Тут в чужому краї
Біля мене були що хвилини.*

*Знаю, часто в ночі
Ти ридала в тиші
І, ридаючи, Бога просила,
Щоби сила його,
Мене, сина твого,
Від усякою зла захистила.*

Серцем чую все я,
Тому мрія моя
Увесь час була волі діждати
І до тебе вернуть,
Біля тебе все буть,
Тебе втішити, страднице мати.

Але, мамонько! Знай!
Я люблю ще й свій край,
Я люблю свою лобу Вкраїну —
І всі мрії мої
Там у Ріднім Краї
По всяк час, день і ніч, що хвилини.

І от саме в цей час,
Коли воля до нас
Вже з високого неба спустилась,
В Рідний Край дорогий
Давній ворог лихий,
Ніби та татарва навалилась.

Палять, нищать усе —
І Дніпро знов несе
В Чорне море лиш кров, а не воду.
І козацтво спішить
Рідний Край боронить,
Боронить свою волю й свободу.

Мамо любя! Прости!
Я повинен піти
Боронити кохану Вкраїну...
Та чи тільки діждусь,
Що до тебе вернусь,
Чи вже може навіки загину?!

Знаю, тяжко тобі
Знов коритись судьбі,
Знову серцем за мене боліти,
Але-ж всіх, хто живий,
Обовязок святий
В цю хвилину свій край боронити.

Мамо любя! Знай:
Я за Рідний свій Край
І життя положить не жалію;

Одного ми боюсь,
За одно ми страшує,
Об одним тільки серцем болію.

Мамо люба! Прости!
Я бою ся, що ти,
Як помру я за Рідну Країну,
Не стертиш серця мук
І в безодні розтук
Прокленеш — і мене... і Вкраїну.

Колиб в тяжкі ці дні
Був я в рідній семі,
Я-б не думав за це, не вагав ся;
Знаю я, що тоді
І сама ти мені
Не сказала-б ніколи: „зостань ся“.

А тепер... О прилинь
Хоч на кілька хвилин,
Мамо люба! Хоч в сні на хвилину
І в теплі своїх слів
Розтопи мій сумнів,
Щоб спокійно я вмер за Вкраїну.

* * *

Правдо! Де ти?! Обізви ся,
В яким царстві під замками
Ти, замучена, розбита,
Стогнеш цілми віками?

Обізви ся, щоб ми знали,
Правдо, де тебе шукати,
Бо весь світ—одні в'язниці,
Товсті мури, страшні грати.

І багато борців славних
Полягло скрізь молодими,
Як шукали тебе, правдо,
Поміж мурами страшними.

Та даремне шлях тернистий
Вони кровю поливали,
Бо на місце мурів зрелих
Інші знову виростили.

Зміст:

	стор.		стор.
I.			
Мої пісні	3	Мойому синові	19
Бажанне	3	До Андр. К—ського	20
До П...	4	До К. Х—ського	20
До П...	4	До П...	21
Дружині	5	З румунського:	
До мами	5	I. Козак коника сідлає...	22
Сестрі С. К.	6	II. Було все небо чисте	
В неволі	7	та прозоре	23
Бажанне	8	Сонет	24
З осінніх настроїв. 1—3	8	На новий рік. 1918.	24
II.			
Сівачам	10	IV.	
Я з острахом дививсь	10	Україні	25
О схаменись	11	Я не можу співати веселі	
Січовик	12	пісні	26
До мартівських подій в Росії	13	Вже скоро день!	26
Україні	13	Весні	27
Вірте! Прийде волі час...	14	І знов весна	28
Заклик	14	Наука	28
Що се чути? Хтось ридає...	15	До П...	29
Доволі смутку й сліз	16	До А. Шаблія	31
До товаришів	16	Душа моя якимсь вогнем	
Присяга	16	обнята	31
Слава!	17	Зірочки яснії!..	32
В неволі	17	І сам в неволі я	32
III.			
До П...	19	У великі дні	33
		Сучасне	34
		До мами	34
		Правдо! де ти?!	36

070
 ПРОВЕРЕНО

С/№. 1987

В 5.065

Купуйте дешеві й загально-доступні видання
 Союзу визволення України :

	к.с.
1. В. Антонович. Хмельниччина в повісті Г. Сенкевича . . .	—80
2. М. Богданович. Білоруське відродження . . .	—80
3. Іп. Бочковський. Фінляндія та фінляндське питання . . .	240
4. Вяч. Будзиновський. Як Москва нищила Україну . . .	120
5. М. Возняк. Наша рідна мова. З 18 портретами . . .	—40
6. Памяти Івана Франка. Опис життя, діяльності й похорону. Зладив М. Возняк. З 12 малюнками . . .	2—
7. Вол. Гнатюк. Національне відродження австро-угорських Українців (1772—1880 рр.) . . .	160
8. Вол. Гнатюк. Українська народна словесність . . .	2—
9. Prof. M. Hruschowskyj. Die ukrainische Frage in historischer Entwicklung (Укр. справа в історичнім розвитку) . . .	1—
10. М. Грушевський. Якої автономії і федерації хоче Україна . . .	—80
11. В. Дорошенко. У відповідь напасникам . . .	1—
12. Вол. Дорошенко. Українство в Росії. Найновіші часи. З чис- ленними портретами . . .	240
13. Памяткова книжка Союзу визволення України з 103 іл. . .	5—
14. О. Кириленко. Українці в Америці . . .	1—
15. G. Clejnow. Das Problem der Ukraine . . .	1—
16. В. Короленко. Як упала царська влада в Росії . . .	120
17. О. Кобець. В Тарасову ніч. З образками . . .	1—
18. О. Кобець. З великих днів. З образками . . .	1—
19. М. Кордуба. Північно-західна Україна . . .	4—
20. М. Кордуба. Територія і населення України . . .	4—
21. Др. І. Крип'якевич. Українське військо. З малюнками . . .	—80
22. Dr. E. Lewyckyj, Galizien . . .	120
23. Др. Е. Левицький. Листи з Німеччини . . .	160
24. Др. М. Лозинський. Галичина в житті України . . .	120
25. М. Лозинський. Іван Франко. З портретом Ів. Франка . . .	2—
26. Др. М. Лозинський. Михайло Павлик . . .	—80
27. Др. Осип Назарук. Сідами Українських Січових Стрільців. З малюнками . . .	7—
28. Др. Іван Пулюй. Ukraina und ihre internationale politische Bedeutung . . .	160
29. St. Rudnyckyj. Ukraina. Land und Volk. Бр. 20— в податні . . .	24—
30. О. Скоропис-Іолтуховський. Значіння самостійної України . . .	—40
31. Проф. С. Томашівський. Церковний бік української справи . . .	—60
32. М. Trotzkij. Die ukrainische national-politische Bewegung . . .	1—
33. М. Троцький. Литовці . . .	—80
34. М. Троцький. Як прийшло в Росії до революції . . .	120
35. V. Choma-Dovskij. Ukrajina i Ukrajinci (по хорватськи) . . .	2—
36. Др. А. Цегельський. Русь-Україна і Московщина-Росія . . .	160
37. Др. Андрій Чайковський. Петро Конашевич Сагайдачний . . .	—80
38. Чужинці про українську справу . . .	—80
39. Т. Шевченко. Кобзарь. 2-й випуск . . .	2—
40. Проф. І. Шишманов. Роль України в болгарським відродженню . . .	—40

Набувати можна усі всі книжки в Адміністрації видань Союзу
 визволення України. Wien, VIII., Josefstädterstr. 79, II, St., T. 6.
 На замовлення висилаєть ся поштовою чек ч. 107.090.

Ціна 2 К = 2 гривні.

МИКОЛА КАПЕЛЬГОРОДСЬКИЙ

МОЇ ПІСНІ

НАКЛАДОМ „ВІСНИКА ПОЛІТИКИ, ЛІТЕРАТУРИ Й ЖИТТЯ“

ВІДЕНЬ, 1918.

З друкарні Адольфа Гольцгавзена.